

ЗАРОДЖЕННЯ І ПОЧАТКИ СТАНОВЛЕННЯ ІНТЕРНЕТ-РАДІО В УКРАЇНІ

Олександр Дмитровський

*Львівський національний університет імені Івана Франка,
вул. Генерала Чупринки, 49, 79044, м. Львів, Україна,
e-mail: basf2001@ukr.net*

Розглянуто зародження інтернет-радіо в Україні та перші радіостанції, які вдалися до дублювання свого радіоефіру в Інтернеті. Досліджено вплив інтерактивності на розвиток інтернет-радіостанцій.
Ключові слова: Інтернет, подкаст, Інтернет-радіо, подкаст-термінал, сайт.

Широка й активна комп'ютеризація та підвищення комп'ютерної грамотності населення України спричинили збільшення зацікавлення до Інтернету та можливості швидкого доступу до інформації, яку він подає. Такі його особливості, як інтерактивність, гіпертекстуальність та мультимедійність, відкрили широкі горизонти для творення принципово нового медіапродукту. Хоча спочатку мало-хто міг припустити, що “віртуальна павутина” перетвориться в повноцінний і навіть провідний сектор медіаринку, а мережеву пресу, радіо й телебачення зовсім скоро називатимуть традиційними медіа [1].

Першими на глобальну електронну мережу звернули увагу саме друковані періодичні видання, яким ідея створення електронної версії здалася не чужою, і навіть досить привабливою. Але й у радіомовлення, коли йдеться про удосконалення технологій створення, опрацювання й передання аудіо-інформації, виникає потреба поширення радіосигналу новими способами. Адже від того, наскільки активно радіостанція застосовує новітні технології, залежить її конкурентноспроможність на мас-медійному ринку. З огляду на це сучасне радіо поступово переходить в Інтернет, де люди шукають йому альтернативу.

Першими в Україні радіостанціями, які вдалися до дублювання свого радіоефіру в Інтернеті, були “Gala Радіо” (Київ), “Радіо Люкс” (Львів), та “Лтава — Ваша хвиля” (Полтава). Лаври першості тут належать київському “Гала Радіо”. На його старому сайті <http://www.galaradio.com.ua/>, який на початку 1997 року вже був присутнім у мережі Інтернет, було зазначено: “The first Ukrainian commercial station on your FM dial and on the Internet!” — “Перша українська комерційна FM стація в Інтернеті”. Сайт <http://www.galaradio.com/> з’явився пізніше — у квітні 1998 року [4].

Сайт дніпропетровської радіостанції “Mix” було засновано в липні 1998 року [5], а сайт львівського радіо “Незалежність” почав функціонувати з січня 2000 року [6].

Працівники львівського “Радіо Люкс” ще в 1996–1997 роках готували добірки новин для веб-мережі, зокрема для одного з найстаріших сайтів Уанету www.ukrainet.net.

Iviv.ua — домашньої сторінки компанії The System Development Approach Technologies (SDA), яку вели англійською мовою. Це яскравий приклад характерного для Інтернету явища — перехідної форми від сайту технічного, присвяченого інтернет-комп'ютерній тематиці, до онлайн-видання з новинами. Тут із 1995 року навіть подавали новини української культури. Цей факт можна вважати одним із перших кроків зародження суто інтернет-журналістики в Україні. Сайт власне львівської радіостанції “Люкс FM” <http://lviv.lux.fm> був заснований 15 березня 1999 року [7].

Отже, серед засобів масової комунікації радіо напрочуд швидко та активно увійшло до мережі Інтернет, доволі глибинно розгорнуло тут свою інформаційну, розважальну, рекламну та інші види діяльності. Мережева продукція більшості радіостанцій, на відміну від традиційної ефірної продукції, стала значно розмаїтішою, динамічнішою, інтерактивнішою.

Зокрема, про розмаїтість свідчить насичення радіопродукту різноманітними мультимедійними засобами. Зокрема, прослуховуючи радіопередачу в Інтернеті, нерідко можна ознайомитися і з її відеOVERсією, яка унаочнює аудіоматеріал, або ж переглянути його презентацію (набір фотознімків із супроводжувальним музичним тлом чи без нього), дізнатися курси валют, прогноз погоди тощо.

Динамічність інтернет-продукції радіостанцій проявляється насамперед у напрочуд оперативному висвітленні репортерами найбільш резонансних подій. Адже тепер журналістові немає потреби чекати повного закінчення заходу, готувати розлогі повідомлення, очікувати виходу в ефір у певний час тощо. Інтернет спростив місію радіорепортера — тільки-но під час події з'являється вагома інформація, журналіст за допомогою ноутбука чи мобільного телефону відразу передає її, і новина займає своє чільне місце на сайті радіостанції у рубриці “Новини”. У подібний спосіб репортер може передати для сайту й світлини з події. Сайт впливової радіостанції, як правило, поповнюється новинами щохвилини, а то й частіше [2].

Посилення інтерактивності радіостанції в Інтернеті означає, що слухання радіо в “павутині” перестає бути камерним процесом, який вимагає певного зосередження, як це є у випадку з прослуховуванням ефірної радіостанції. Сьогодні слухачем радіограми в Інтернеті може бути абсолютно кожна людина, яка навіть випадково зайшла на веб-сайт радіостанції. Крім того, у слухачів з'явилася можливість брати безпосередню участь у творенні радіопередачі. Під час прямого ефіру люди можуть як телефонувати до студії зі своїми запитаннями чи репліками, так і надсилати sms-повідомлення з відповідями, які іноді можуть містити одне-два слова (йдеться про результати голосування з того чи іншого приводу). Також можна надіслати коментар на сайт радіостанції стосовно передачі, яка щойно прозвучала. За подібної інтерактивності зворотний зв'язок зі слухачами є практично миттєвим.

Нині Україну у віртуальних просторах представляють вже десятки радіоголосів. Серед них є такі, що працюють виключно для Інтернет-радіостанцій. Сигнал деяких з них можна приймати у будь-якій точці земної кулі, інші доступні лише абонентам українських провайдерів [3].

Одна з таких станцій — **“Радіо з Криївки”** у Львові. Як зазначив керівник проекту Роман Заяць, цей спосіб дуже зручний, бо для такого радіо немає кордонів: “Принцип

інтернет-мовлення є абсолютно схожим з принципом радіомовлення. Але для прослуховування такого радіо потрібен лише комп'ютер чи мобільний пристрій, підключений до Інтернету. Ідея “Радіо з криївки” виникла, аби давати щось, що буде в опозиції до FM-простору. Тобто ми даємо те, чого не можна почути на FM”. За словами Р. Зайця, “Радіо з Криївки” — це радіо протесту проти ситуації, що виникла в українському FM-просторі. Проект існуватиме лише в Інтернеті, оскільки шансів на отримання ліцензії, як і шансів виживання на ринку за умов, що склалися, дуже мало.

Ще одна альтернатива ефірному радіо — подкасти. Високі темпи сучасного життя часто не дозволяють слухати радіопередачі в той час, коли вони виходять в ефір. Тут на допомогу приходить **подкаст**. Тепер кожен може слухати тільки те, що йому цікаво, і тільки тоді, коли йому зручно. Для цього потрібен mp3-плеєр і програма для завантаження подкастів. Суть технології полягає в тому, що радіопрограми у форматі mp3 автоматично завантажуються через Інтернет на комп'ютер, після чого їх можна слухати у зручний для себе час. Зауважимо, що технологія подкастингу дає можливість автоматично завантажувати файли на комп'ютер, як тільки вони з'являться на сайті.

Подкастинг об'єднав у собі всі позитивні сторони радіомовлення, посиливши їх перевагами нового каналу поширення інформації — Інтернету. Серед позитивних моментів відзначимо гнучкість та легкість поширення інформації, безмежність охоплення аудиторії. Та найважливішою перевагою подкастингу можна вважати можливість самостійного вибору користувачем програм, новин, епізодів фільмів, музичних треків.

Чи не найкращим веб-ресурсом в українському секторі Інтернету володіє **Всесвітня служба українського радіо** (<http://www.nrscu.gov.ua/>). Насамперед, цей сайт має повноцінну англomовну версію, що одразу ж переводить його в розряд елітних. Тут знаходимо стандартні для всіх веб-сайтів радіостанцій рубрики, в яких можна дізнатися загальну інформацію про радіо, короткий опис авторських передач, розцінки на радіо та інтернет-рекламу. Реалізована функція трансляції передач через Real Audio. Подана також підбірка українських новин, які за оперативністю (основний стандарт в інтернет-журналістиці) можуть скласти конкуренцію суто онлайнним виданням. Можна ствердити, що <http://www.nrscu.gov.ua/> встановлює стандарт якісного інтернетівського представництва українських радіостанцій.

Початок ХХІ ст. увійде у світову історію загалом та українську історію зокрема, як період надзвичайно стрімкого та безупинного розвитку мережевих засобів масової комунікації. В умовах глобалізації світових комунікативних процесів, необхідності побудувати в Україні громадянське суспільство, миттєве, просте й легке добування важливої інформації дає змогу людині практично щосекунди тримати руку на пульсі подій. Крім того, мережеві комп'ютерні технології забезпечують ненав'язливий і швидкий обмін думками, що дає можливість інтернет-користувачеві цілодобово мати безперервний зв'язок з іншими людьми в Інтернеті, відчувати себе частиною єдиної віртуальної спільноти. Наявність вільного доступу до отримання інформації має неocenне значення.

Список використаної літератури

1. Артамонова І. М. Інтернет як специфічний тип мас-медійного тексту (на матеріалах українського сектору мережі) / І. М. Артамонова // Вісник СумДУ. – 2007. – № 2. – С. 5–9.
2. Карпенко І. І. Радіовещание в Интернете: формы вещания, специфика профессиональной деятельности журналистов, новые направления развития // Вестн. Воронеж. гос. ун-та. Сер. Филология. Журналистика. – 2009. – № 1. – С. 150–159.
3. Каменский В. Будущее коммерческого радиовещания (часть вторая) // Телерадиокур'ер. – 1998. – № 4. – С. 18.
4. Режим доступу: <http://www.galaradio.com.ua/>
5. Режим доступу: <http://www.rmix.dp.ua/>
6. Режим доступу: <http://www.radio-n.com>
7. Режим доступу: <http://lviv.lux.fm>

Стаття надійшла до редколегії 26.10.2017

Прийнята до друку 30.10.2017

BEGINNING AND STARTING OF INTERNET RADIO IN UKRAINE

Oleksandr Dmytrovskyi

*Ivan Franko National University of Lviv,
Generala Chuprynky Str., 49, 79044, Lviv, Ukraine,
e-mail: basf2001@ukr.net*

Widespread and active computerization and increasing computer literacy of the Ukrainian population have led to an increase in Internet interest and the possibility of quick access to the information that it provides. His Internet capabilities, such as interactivity, hypertext and multimedia, have opened much broader horizons to create a fundamentally new media product. Although, at first, few could have guessed that the “virtual web” would turn into a full-fledged and even leading sector of the media market, and the network press, radio, and television would soon be called traditional media

The first ones on the global electronic network were the printed periodicals, in which the idea of creating an electronic version seemed not alien, but rather quite attractive. But in broadcasting, when it comes to improving the technology of creating, processing and transmitting audio information, there is a need for the distribution of radio signals in new ways. Indeed, depending on how active the radio station is using the latest technology, its competitiveness in the mass-media market depends. In this regard, modern radio is gradually moving to the Internet, where people are looking for an alternative to it.

Another alternative to radio is podcasting. The high rates of modern life often do not allow listening to radio programs while they are broadcasting. Here comes the help of a podcast. Now everyone can listen only to what is interesting to him, and only when it is convenient. This requires an mp3 player and a podcast downloader. The essence of the technology lies in the fact that radio programs in mp3 format are automatically downloaded over the Internet to a computer, after which they can be listened at a convenient time. It should be noted that podcasting technology allows you to automatically upload files to your computer as soon as they appear on the site.

Podcasting has united all the positive sides of the broadcast, reinforcing them with the benefits of a new channel for disseminating information - the Internet. Among the positive points to be noted is the flexibility and ease of dissemination of information, infinite audience coverage. But the most important advantage of podcasting is the ability to independently select the user programs, news, movie episodes, and music tracks.

The beginning of the XXI century. will enter the world history in general and Ukrainian history, in particular, as a period of extremely rapid and continuous development of network media of mass communication. In the context of the globalization of world communicative processes, the need to build civil society in Ukraine, the instant, easy and easy extraction of important information allows a person almost every second to keep an eye on the pulse of events. In addition, network computer technology provides a unobtrusive and fast exchange of thoughts, which enables the Internet user to have uninterrupted contact with other people around the clock, feel part of a single virtual community. The availability of free access to information is invaluable.

Key words: Internet, podcast, Internet radio, podcast terminal, site.